

Owsiewski, Miron

Obchody 40-lecia wybuchu II wojny światowej i 35 rocznicy wyzwolenia Pułtuska

Rocznik Mazowiecki 8, 326

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

biejka, człowieka skromnego, dobrego a mocnego, wzbogacają dorobek kultu-

ralny miasta, a jego imię wpisuje się do historii Pułtuska.

MIRON OWSIEWSKI

OBCHODY 40-LECIA WYBUCHU II WOJNY ŚWIATOWEJ I 35 ROCZNICY WYZWOLENIA PUŁTUSKA

Na przełomie sierpnia i września 1979 r. odbyły się w Pułtusku obchody związane z 40-leciem wybuchu II wojny światowej oraz 35 rocznicą wyzwolenia dzielnicy Pułtuska — Popław. Głównymi organizatorami uroczystości było Pułtuskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne przy współudziale Archiwum Państwowego i Stacji Naukowej MOBN.

Na program uroczystości złożyły się: odsłonięcie tablicy pamiątkowej, sesja popularnonaukowa oraz wystawa archiwaliów i militariów. Główną imprezą była zorganizowana 1 września 1979 r. manifestacja ludności połączona z odsłonięciem tablicy pamiątkowej na budynku przy ul. Wojska Polskiego 7, gdzie w latach okupacji mieściła się siedziba osławionego pułtuskiego gestapo. W imieniu wojewody ciechanowskiego odsłonięcia tablicy dokonał mgr Daniel Ciok, dyrektor Wydziału Kultury i Sztuki. Na tablicy wryto prosty napis: W tym budynku w latach 1940—1945 gestapo mordowało polskich patriotów. Pod tablicą trzy proste kamienie polne. Nad tablicą dwa miecze grunwaldzkie. Oczyszczone kraty piwnic budynku zięją jeszcze mrokiem. Od chwili zamontowania tablicy codziennie są świeże kwiaty. Za pamięć publicznie podziękował jeden z więźniów gestapo.

Tego samego dnia otwarto w rotundzie, tzw. „magdalence”, wystawę militariów, zorganizowaną ze zbiorów Edwarda Malinowskiego. Ekspozowano przeważnie broń sieczną oraz dokumenty z 1939 r. Wystawa cieszyła się dużą frekwencją zwiedzających. Szkoda tylko, że jej autor nie przygo-

tował metryk poszczególnych ekspozycji, co znacznie ułatwiłoby zwiedzanie.

Ostatnim akcentem uroczystości była sesja popularnonaukowa w dzielnicy Popławy. Organizatorzy nawiązali do dnia 5 września 1944, kiedy to do linii Narwii dotarły oddziały Armii Czerwonej. Zagadnienia ogólnokrajowe przedstawił dr Ludwik Malinowski w referacie pt. „Wybrane problemy wojny obronnej 1939 r.” Żywe zainteresowanie wywołał również referat kierownika Archiwum i Stacji Naukowej Mirona Owsiewskiego pt. „35 lat wyzwolenia lewobrzeżnej części pow. pułtuskiego i pierwsze lata władzy ludowej”. Wśród słuchaczy znalazło się kilku uczestników tamtych wydarzeń, którzy w ożywionej dyskusji uzupełnili referat własnymi przeżyciami z tamtych lat.

Po zakończeniu sesji jej uczestnicy zwiedzili ciekawą wystawę archiwaliów i ekspozatów militarnych z lat 1944—1950 oraz pamiątek więźnia obozu koncentracyjnego Ropielewskiego, zorganizowaną w jednej z sal szkolnych. Na wystawie przedstawiono między innymi pierwsze dokumenty z okresu kształtowania się władzy ludowej i administracji państwowej, m.in. pisma starosty pisane ręcznie, bez stempli i pieczętek. Z uznaniem wyrażono się o pracy archiwistów, którzy przechowali bezcenne dziś dokumenty. Kilku uczestników zaakceptowało wnioski dotyczące opisanie wspomnień z pierwszego spotkania z żołnierzami radzieckimi w pamiętnych dniach września 1944 r.